

PM 2008: RVIII (Dnr 313-2606/2008)

”Rädda Stockholms unika entréer från fastighetsboxar”, förslag på handläggningsordning

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande
Kulturnämndens förslag till handläggningsordning godkänns i enlighet med vad föredragande borgarråd anför.

Föredragande borgarrådet Madeleine Sjöstedt anför följande.

Ärendet

Kommunstyrelsen beslöt vid sammanträdet den 11 juni 2008 att uppmana kulturnämnden att redovisa vilka flerfamiljshus som av kulturhistoriska skäl bör undantas från kravet på att införa fastighetsboxar i entréerna.

Kulturnämnden ser svårigheter med uppdraget att redovisa vilka fastigheter som skulle kunna beröras av undantag. Nämnden anser att det behövs särskilda anslag för det omfattande nyinventeringsarbete som krävs. Nämnden räknar med att det informationsblad som nu finns publicerat ska fungera som generella råd och riktlinjer i frågan.

Mina synpunkter

Stadsmuseet har på ett förtjänstfullt sätt agerat för att hos Post- och Telestyrelsen (PTS) påtala problemet med fastighetsboxar i hus med kulturhistoriskt värdefulla entréer. De åtgärder som vidtagits för att stödja och informera fastighetsägare till dessa hus är också positiva. Det har också lett till ett konstruktivt arbete hos leverantörerna av fastighetsboxar för att ta fram lämpliga lösningar även för dessa entréer. Detta arbete kommer att vara mycket värdefullt inför framtida beslut om eventuella övergångar till fastighetsboxar.

Den 2 oktober 2008 beslutade regeringen att PTS skulle ändra sina allmänna råd i syfte att säkra utdelningen av post även till de fastigheter som efter 1 januari 2011 inte hade installerat fastighetsboxar. Den faktiska skillnaden i PTS nya allmänna råd är att följande två meningar under rubriken Utdelning i tätort stryks:

"Postoperatören bör ta initiativ till att förmå samtliga fastighetsägare att senast den 1 januari 2011 övergå till fastighetsboxar. I flerfamiljshus där det efter denna tidpunkt inte införts fastighetsbox kan postoperatören välja att inte längre dela ut försändelser i postinlägg i dörrar utan hänvisa de boende till att hämta ut sina försändelser på utlämningsställe som postoperatören anvisar."

Det betyder att varje ägare till en kulturhistoriskt intressant fastighet med särskilda entréförhållanden kan fatta väl förankrade och långsiktigt kloka beslut om den

framtida postutdelningen i huset utan hot om utebliven utdelning. De kan även fortsättningsvis ta hjälp av den kompetens som finns på Stadsmuseet i frågan. Med de nya förutsättningar som råder efter regeringens beslut är behovet av en inventering inför begäran om undantag inte lika stort och det är därför rimligt att uppdraget återkallas.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande
Kulturnämndens förslag till handläggningsordning godkänns i enlighet med vad föredragande borgarråd anför.

Stockholm den 26 november 2008

MADELEINE SJÖSTEDT

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

ÄRENDET

Kommunstyrelsen beslöt vid sammanträdet den 11 juni 2008 att kulturnämnden uppmanas att redovisa vilka flerfamiljshus som av kulturhistoriska skäl bör undantas från kravet på att införa fastighetsboxar i entréerna. Ärendet har handlagts av kulturmiljöenheten vid Stockholms stadsmuseum.

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 14 oktober 2008 att besvara uppdraget genom att överlämna kulturförvaltningens tjänsteutlåtande.

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 25 september 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Bakgrund

Före år 2011 ska alla flerfamiljshus i Sverige ha installerat fastighetsboxar. Det har Post- och telestyrelsen beslutat i de allmänna råd som gäller från och med 1 oktober 2005. Remissförfarande har skett men inte till någon kulturvårdande myndighet.

2006-10-19 svarade förvaltningen på en skrivelse som remitterats till stadsmuseiförvaltningen från stadsledningskontoret. Syftet med skrivelsen från Mikael Söderlund är att skydda kulturhistoriskt värdefulla entréer från åverkan genom okänsligt installerade postboxar. Söderlund föreslår att staden skall uppvakta Post- och telestyrelsen med krav på att Stockholms och Sveriges kulturhistoriskt värdefulla byggnader undantas från kravet på att införa fastighetsboxar i entréerna. Vidare föreslås att stadsmuseinämnden skall få i uppdrag att redovisa vilka flerfamiljshus som av kulturhistoriska skäl bör undantas från kraven på fastighetsboxar i entréerna.

Med anledning av förfrågan upprättade stadsmuseet under våren 2006 en kontakt med Post- och telestyrelsen och Forum för fastighetsboxar. Det framkom vid denna kontakt att man förbiset att frågan kunde påverka kulturhistoriska värden, men att beslutet inte kunde återkallas. Kontakterna medförde dock att de kulturhistoriska aspekterna uppmärksammades. Stadsmuseet har deltagit i informationsmöten för handläggare av fastighetsboxärenden och informerat om vilka värden som berörs. Ett stort intresse har kunnat konstateras hos berörda parter.

Forum för fastighetsboxar har utformat en information om kulturhistoriska värden på sin hemsida och informerat ombuden i frågan. År 2007 utlyste de även en arkitektävling för att finna förslag till lösningar för fastighetsboxar för rikt dekorerade entréer. Tävligen avgjordes i februari 2008 och Britt Wisth från Stadsmuseet satt med i juryn. Under våren 2008 har en idéskrift producerats med delar av tävlingsbidragen. I denna ingår ett kapitel med råd till fastighetsägare med rikt dekorerade entréer skrivet av Britt Wisth.

I juni 2008 publicerades ett informationsblad med råd till fastighetsägare som har särskilt värdefulla och rikt dekorerade entréer. Informationsbladet ingår i Stadsmuseets byggnadsvårdsatsning och finns bl.a. tillgängligt på museets hemsida.

Stadsmuseet fortsätter med rådgivning och har i samverkan med Britt Wisth, som numera är konsult i frågan, ett informationsseminarium på museet i augusti för handläggare på Forum för fastighetsboxar.

Kulturhistoriska värden

Det finns i Stockholm en betydande mängd entréer och trapphus som är särskilt värdefulla och rikt dekorerade både från äldre tider och fram till idag. Det handlar både om överdådigt utsmyckade entréer i fastigheterna på Strandvägen till normala bostadshus i alla stadsde-

lar.

Att placera fastighetsboxar av standardutförande i en sådan entré kan påverka både själva väggytan där den placeras såväl som upplevelsen av miljön. I många fall finns det även ett begränsat utrymme och ingen plats för boxar. Till exempel har många av byggnaderna i Gamla Stan mycket små entréutrymmen och väggarna kan vara av medeltida ursprung.

En följd av installation av fastighetsboxar är att dörrarnas befintliga brevinkast inte behövs. Dessa har en lång historia och är i många fall konstnärligt utformade och utgör en viktig del av lägenhetsdörrarna och trapphusens helhetsmiljö. Att stänga dessa går ofta bra, men att bygga bort dem kan innebära en förvanskning av befintliga kvaliteter.

Att installera fastighetsboxar kräver inte bygglov, men kraven i Plan- och bygglagen om att inte förvanska kulturvärden och att vara varsam gäller ändå. De grönmärkade och de blåmärkade byggnaderna på klassificeringskartan och i Bebyggelseregistret indikerar att det finns särskilt stora kulturhistoriska värden, t.ex. i form av rikt dekorerade entréer. För dessa kan kraven i Plan- och bygglagen tillämpas.

Förvaltningens ställningstagande

Förvaltningen menar att det i merparten av fastighetsbeståndet går att hitta lösningar som är varsamma och inte förvanskar de kulturhistoriska värdena. För de fall där detta inte kan uppfyllas bör ett undantag för kravet att installera fastighetsboxar vara möjligt.

Förvaltningen ser emellertid, vilket även framförts i tidigare yttrande, svårigheter med uppdraget att redovisa vilka fastigheter som skulle kunna beröras av undantag. För att kunna fastställa exakt var det kan finnas problem krävs nyinventering av entréutrymmen och biutrymmen. Detta är ett mycket omfattande arbete som försvåras av att entréerna idag är låsta. Vid en större insats av detta slag behöver förvaltningen särskilda anslag för att kunna genomföra arbetet. Förvaltningen räknar med att det informationsblad som nu finns publicerat skall fungera som generella råd och riktlinjer i frågan. Förvaltningen fortsätter även att delta i informationsmöten för berörda parter och frågan kommer att lyftas fram ytterligare genom museets byggnadsvårdsatsning som får personell förstärkning den 1 september. För riktigt gamla samt blåklassade byggnader kan förvaltningen mer aktivt delta med rådgivning.